

perifere gebied na 1795 gebruik gemaakt van hun numerieke meerderheidspositie en de hun geboden vrijheid?

2. Op welke wijze heeft de numerieke minderheid van protestanten geprobeerd hun 'gevestigden' positie te handhaven?
3. Van welke machtsbronnen hebben beide bevolkingsgroepen gebruik gemaakt in de eerste helft van de negentiende eeuw om hun positie te consolideren en versterken? Hoe is als gevolg hiervan de machtsbalans tussen katholieken en protestanten gewijzigd?

Onderzoeksmethode

Om nu een antwoord te kunnen geven op bovenstaande vragen zijn een aantal confrontaties tussen katholieken en protestanten, variërend naar tijd en plaats, onderzocht, geanalyseerd en met elkaar vergeleken. Twee dorpen zijn geselecteerd voor nader onderzoek. Het eerste dorp is Wamel, gesitueerd aan de Waal ter hoogte van Tiel; het tweede dorp is Appeltern, dat ter hoogte van het Brabantse Megen aan de Maas ligt.

In 1795 woonden er in Wamel 1070 katholieken en 93 protestanten en in Appeltern respectievelijk 370 en 75.

20

Een aantal regionale karakteristieken vormen het bijzondere kader, waarin de ontwikkelingen in Wamel en Appeltern, die betrekking hebben op relaties tussen katholieken en protestanten moeten worden geplaatst.

1. Het Land van Maas en Waal is om verschillende redenen zowel historisch als geografisch een grensgebied tussen 'katholiek zuid-Nederland' en 'protestant noord-Nederland'. De katholieke parochies hebben tot aan 1840 deel uitgemaakt van het bisdom Roermond, daarna van 's-Hertogenbosch.

Politiek bestuurlijk heeft het Land van Maas en Waal deel uitgemaakt van de provincie Gelderland. Voor 1795 vormde het gebied een afzonderlijk ambt van het kwartier van Nijmegen.

2. In alle dorpen hebben de katholieken steeds een numerieke meerderheid gevormd, variërend van 75 tot 98%. Het overgrote deel van de gelovigen is in de zeventiende en achttiende eeuw katholiek gebleven. Als oorzaken van deze mislukte reformatie worden wel genoemd: